

HET VRYE BLAD,

BODE VAN LIMBURG.

Algemeen welzyn. — Godsdienst. — Vaderland. — Vryheid.

Men schryft in by A. SCHOOF, eigen-uitg. van het VRYE BLAD, wekelyks verschynende des zaterdags 's avonds. — Abonnement prys : voor de stad, 5 fr. per jaer; 3 fr. per half jaer; 1-75 per trimester. Voor buiten, 5-50 per jaer; 3 fr. per half jaer; 2 fr. per trimester. Vooraf betaalbaar. — Alle toezending van brieven, geld, enz. moet ons vrachtyr geworden.

ALGEMEEN OVERZIGT.

Het schynt dat de Grieken niet zoo zeker meer zyn als over eenige dagen van eindelyk dien koning te bekomen dien zy in al de hoeken der europische diplomatie zyn gaen zoeken. Toen alles goed geregeld scheen, toen de groote mogendheden « ja » gezegd hadden, toen de nationale Vergadering geestdriftig « ja, ja » geroepen had, toen men reeds aen niets anders meer dacht als aen praelbogen van den Pyreus tot Athenen—daer komt in eens de koning van Denemarken die tot de aenveerdig der grieksche kroon door zynen neef de volgende voorwaarden stelt :

1° Afzienting zynere regten door koning Otto ;

2° De prins zou slechts na zyne meerderjarigheid (hy is maer 17 jaren oud) naer Athenen gaen ;

3° Eene gevoegelyke dotatie zou aen den prins verleend worden.

De eerste en de derde dezer voorwaarden schynen natuurlyk en aenneembaar; maer de tweede! Hoe zullen de Grieken, die kost wat kost een koningsken willen, met die verlenging der troon-vakantie vrede hebben? Zoo de koning van Denemarken onverbiddelyk blyft, dan zal alles weer in kwestie gebragt worden : en de Grieken zullen verpligt zyn hunne opsporings naer eenen soeverein te herbeginnen.

Maer dit is nog niet alles, zoo het schynt; de koning van Denemarken zou daerenboven, en voor eigene rekening, eischen dat Engeland hem het bezit van Sleeswyck waerborge.

Men begrypt ligtelyk dat Engeland weinig geneigd zy om zulke verpligting op zich te nemen; immers hier-

door zou het zich ernstige moeilijkheden kunnen op den hals halen langs de zyde van Duitschland, hetwelk weinig voldaan is over de halve vergunningen der onlangs uitgeveerdigde proklamatie, die enkelyk Holstein afstond, om des te beter de definitieve aenhechting van Sleeswyck voor te bereiden.

De Times en de Morning Post hebben zich gehaest om te verklaren dat Engeland nooit aen de bovengemelde voorwaarden zal toegeven.

De dagbladen bevatten heden eene uitdaging toegestuurd door den zoon van M. Wielopolski, gouverneur van Polen, aen prins Napoleon, voor zekere lasterende uitdrukkingen door den prins in zyne redevoering in den Senaat, ten opzichte van den russischen gouverneur, gebruikt.

Deze uitdaging is in misachtenden styl geschreven en de prins wordt er voor een vuigen lafaerd in uitgescholden. Prins Napoleon, getrouw aen zyne gewoonte, heeft geweigerd te vechten. Hy vindt het veel aengename en min gevaerlyk zyne vyanden met slyk te besmeuren dan hun in de oogen te zien. Wy deelen den tekst der uitdaging verder mede.

Uit Polen zyn geene belangryke militaire verrigtingen vernomen. De guerillasoorlog wordt voortgezet en niet altoos zonder voordeel voor de opstandelingen.

Ook van de diplomatieke werking in de poolsche zaak wordt niets vernomen. Er is evenwel een incident dat wy vermeenen te moeten bekend maken. Sedert eenigen tyd spreken de officieuse bladen uit Parys, die welke van het gouvernement afhangen, van oorlogverklaringen met een

beteekenisvolle vrypostigheid. De Patrie en de Opinion nationale laten schier geenen dag voorbygaen zonder zich te beroepen op de keizerlyke wapens ten voordeele van Polen.

Te St-Petersburg wordt aen de beoogingen meer gewigt gehecht dan zy misschien verdienen. De Europa van Francfort, een blad dat gewoonlyk goed is ingelicht, spreekt van voorbereidselen die in Rusland gemaekt worden in het vooruitzigt van een europischen oorlog.

Hetzal welligt daerby blyven, maer wy hebben gemeend er een oogenblik te moeten op stilhouden, omdat die vrees reeds een onbeduidend kenteken van tyd is.

Een ander feit dat geruststellender is, is het volgend : Men meldt uit St-Petersburg dat de raedsheer von Korff gelast zou zyn om een ontwerp van constitutie voor het keizerryk te verveerdigen, waerin eene soort van nationale vertegenwoordiging begrepen is.

De Czas, van Krakau, spreekt van ernstige gebeurtenissen die in Bessarabië voorhanden zyn. Men spreekt van de aenkomst van een korps Polakken in dat land. Anderzyds verzekeren brieven uit Weenen dat er een groote opgewondenheid heerscht van Bessarabië tot Volhynië. Het zou zelfs schynen dat de grenzen van Moldavië dagelyks worden overgetrokken door geheime treinen van wapens en krygsvoorraden, die aen de overheden ontsnappen.

De president van eenen liberalen klub tot dwangarbeid en tentoonstelling veroordeeld.

Een dagblad van Arlon, de Indépendant, maekt ons het droevig lot bekend dat overge-

komen is aen eenen liberalen opleider van het Luxemburgsche, den genaemden Pieter Philippart, gewezen negociant te Bastogne, en op den 23 maart laetstleden door het assisenhof van Luxemburg veroordeeld tot twaelf jaren dwangarbeid en eene uer tentoonstelling, uit hoofde van bedriegelyk bankroet.

Pieter Philippart was in july 1862 heimelyk uit Bastogne gevlugt, waer hy eenen aenzienlyken koophandel uitoefende, achter hem latende een oneindig getal schuldeischers en sommen meêdragende die men zegt zeer aenzienelyk te zyn.

Die eerlyke man was een der werkzaamste opleiders van het luxemburgsch liberalismus en uit dien hoofde werd hy vereerd met de vriendschap der kleine liberale goden die in den ministerieelen hemel van Luxemburg woekeren en krielen. Philippart had in 1837 te Bastogne eenen liberalen klub gesticht welke in zyn huis en onder zyn voorzitterschap byeenkwam. Te Sibret had hy eene agentie van dien klub ingerigt, en deze bemoeide zich met de drukpers, met de kiesvergaderingen, enz., ten profyte van M. D'Hoffschmidt.

In mei 1862, op het oogenblik zelve dat Philippart gevoelde dat hy in zyn verderf liep, en dat hy zyne vlugt en zyn bankroet bereide, gaf hy een bewys van de grootste schaemteloosheid : onder het toezigt en de hulp van het liberalismus, stelde hy zich op rang voor provincialen raedsheer, en inderdaed, dat gelukte hem : hy werd te Bastogne tot lid van den provincialen raad gekozen.

Hy verscheen slechts eenige dagen te Arlon en vlugte zonder eenig spoor na te laten.

Al doende kennen dat Philippart een opleider was van het luxemburgsche liberalismus, zegt de Indépendant, willen wy geenszins de liberale denkwijze besmeuren, die zonder Philippart bestaen heeft en die met hem niet vallen zal; wy willen niets overdry-

POLEN,

SINTS ZYNE ONDERDRUKKING TOT HEDEN.

(VERVOLG.)

Voltaire en zyn aenhang, die toen, gelyk nu nog, vyanden des katholieken Polens waren, juichten alleen in de wereld de daed toe, en nu zy voltrokken was, stelden de dry mogendheden een manifest op waerin zy op allerlei grond bewezen dat het tusschen Duna, Dnepren Drudsch ingesloten land, 2,000 Duitsche quadr. mylen groot en meer dan anderhalf miljoen inwooners bevattende den Russen geregtlyk toekwam; dat Poolsch Pruisen met het Net-distrikt en de vruchtbare landouwen der Weichsel (Elbing, Marienburg, Culm, enz.) ongeveer 630 quadrat mylen, met meer dan 400,000 menschen, tot Pruisen behoorden en dat Oost-Galliziën en Lodomiriën van 1300 quadrat mylen, ryk bevolkt en met 300 steden en vlekken versierd, met derde half miljoen inwooners en de onschatbare zoutmynen van Wieliczka deel van Oostenryk maekten.

Het koste Kaunitz niet weinig moeite om de regtzinnige Maria-Theresia tot de aenveerdig dier schandgift over te halen. Zy begon met de aenveerdig ervan vlak af te weigeren, en het was maer na dat de zaak door Catharina op aenveerden of stryden gebragt

was dat zy om geen bloed te doen vergieten weened de aenveerdig onderteekende.

Groot was de verontwaardig der moedige, maer magtelooze Polen. Koning en landdag stonden tegen de eerlooze daed op. De laetste bewees dat de aengehaelde regten sints lang door verdrag of afstand opgegeven waren, dat zulk een verdrag trouw en geloof omstiet, en hy protesteerde plegtig voor God en voor de wereld tegen het misbruik der overmagt. Noch bedreigingen, noch beloften vermogten iets om den weerstand des landdags te breken; zelfs de mishandelingen der wederspannigen door Russische inkwartiering bleven zonder invloed op de landboden, die by deze gelegenheid eene edele vaderlandsliefde aen den dag legden. Korsach, een kranke gryzaerd, had zynen zoon by het afscheid gezegd : *Ik doe di van twee oude dienaers naer Warschow vergezellen, met het bevel my dyn hoofd te brengen ; indien du uit al dyne krachten niet weërstaes aen wat men tegen onze ziellogende nationaliteit ondernemen dar.* De bedreiging dat by langeren tegenstand gansch Polen zou verdeeld worden; bragt den door Russische wapenen omringden landdag eerst tot inwilliging der landafneming; daerenboven was er sints dien vrede van Kudschuck-Rainardsche, dien Turkyen na het zwaer verlies van Schiumla met Rusland had moeten sluiten, geene hoop op

Turkschen onderstand meer te bouwen. De Poolsche adel kwam in tegen den vorm der onderhandelingen : tegen den gebiedenden toon, tegen beschuldigingen en verwytten, dat tegenstrydig met alle diplomatisch gebruik was. Hy vroeg de terugroeping der troepen, omdat zy de vrye stemming in de kleine landdagen niet zouden verhinderd hebben. Men antwoordde hierop door een manifest en het afzenden van 30,000 man troepen, wier veldheeren bevel hadden (het zyn Fritzes woorden) samen te handelen en tegen de heeren op te trekken, die wilden samenspannen om eenen hinderpael te tellen aen de nieuwigheden, die men in hun land wilde invoeren.

Het werd aen Polen uitdrukkellyk verboden zonder toestemming der mogendheden aen zyne vryheid iets te veranderen; en hierom wierden den landdag de grond-of cardinale wetten door de afgezanten voorgelegd, die, hetgeen ongehoord was, de zittingen bywoonden. Die wetten hielden in dat niemand dan een edele piast en grondeigenaer mogt koning van Polen worden, dat de zoon of de kleinzoon eens konings deze slechts na twee andere regeringen opvolgen mogt; maer zy behielden in het Poolsche ryk al de bronnen van tweedragt : dien verderfelyken kiesvorm, het liberum veto en al het onheil des ouden toestands; die inrigting eens zonder

's konings tusschenkost uit den adel gekozen bestendigen raeds, die naer Catharina's en haers gezanten voorschriften handelend en voor de bezetting der Staet- en Kerkambten zorgen zou, ontrukte den koning alle heerschappy; en de Russische gezant werd dan wezenlyk Polens wetgever.

De Sultan Mustafa III, die toen heerschte en de wetten der zedeleer als trouw musulman nakwam, had moeite om te gelooven dat koningen konden liegen; ook was hy meer dan eens de dupe van Fritz en Catharina, die met hem zelf den spot dreven. De eerste had hem gevlugd zoolang hy er belang by had hem tegen Rusland op te hitsen; maer nu het met die mogendheid op goeden voet stond, sloeg hy een anderen toon aen, tot groote ergernis des braven Mahometaens. Deze was te regt verschrikt over de samen-trekking van Russische troepen in Polen; maer Catharina's gezant te Constantinopelen verzekerde hem dat dit alleen gebeurde om de vryheid der kiezing en des godsdienstes te beschermen. Maer als hy nu vernam dat de gekozene een man was, wiens eigene verdienste in eene onzedelyke verbindtenis met de Czarin bestond, was zyne verontwaardigdiging zoo groot, dat hy aenstonds aen Rusland den oorlog wilde verklaren; maer de ulemas afgeschrikt of omgekogt weêrhielden hem en deden hem zelfs Crym-Guerai, Khan

ven, maer men zal het ons toelaten zyne handelwyze en zyn politieke kleur in 't daglicht te plaetsen, wanneer men zich herinnert met welke woede alle de liberale dagbladen zich werpen op elken priester, op elken katholieke die eenen misslag begaet.

Dat op het uiterste grenzen van Frankryk, dat er in de verst afgelegene provinciën van Italië een lid de geestelykheid zyne pligten miskenne, dat hy enkelyk betigt worde den eerbied vergeten te hebben dien hy aen zyn kleed verschuldigd is, en aenstonds zal een spottend geschuifel weergalmen van aen den Rhône tot aen de Schelde, van aen den Tiber tot aen de Maes, en het geblaf der liberale honden zal het schandaal doen kennen in al de gemeenten van ons vaderland, dat men van de katholieke religie wil afrekken.

Dat in het Luxemburgsche een priester een misslag bega in een sermoon; dat de herbergpilaer droomde dat de priester ontbroken heeft aen het opzigt hetwelk hy, dronkebroër, vergt voor zyne driften, en men zal by menigte op den dienaar Gods vallen om hem te lasteren, te beledigen en op alle wyzen te hoonen.

En nogtans, hoe groote schandalen bestaan er niet in het goddeloos liberalismus, byzondere schandalen die de party verergeren wanneer zy gelieft zich er mede bezig te houden; want indien M. De Perceval, onder het gewigt zynere schande, het wetgevende mandaat verlaten heeft, andere zetelen nog in de openbare vergaderingen zonder de tegenwoordigheid hunner party verloren te hebben.

Nu eenige jaren geleden, zekere D....., provinciale toezienner van het lager onderwijs van Luxemburg, beging eerloosheden op eerloosheden in al de scholen; hy werd om talryke misbedryven door het gerecht veroordeeld en van zyne plaets afgesteld. Hy was liberael; 't was als liberael dat hy door M. Piercot benoemd was geweest; voor zyne benoeming had hy deel gemaakt van den liberalen klub van Brussel die, gelyk degene van Luik, het kweekland is waeruit de ambtenaren komen. Nauwelyks hebben wy zyne vervalting aangestipt, en wy hebben ze niet willen verwyten aen het liberalismus dat hem zoo groot gemaakt had.

Het zyn vooral de principen die men beoordeelen moet, en men moet zich in eenen kalmen kring stellen om ze te beoordeelen; de mensch kan vallen, maer de principen, die hy door misslagen bedroefd heeft, vallen met hem niet, zyne misslagen zyn, ons dunkens, de verloochening en niet de uitrukking der principen. Indien wy heden het misval opnemen van Philippart die door het assisenhof tot dwangarbeid en tentoonstelling veroordeeld is, 't is om eene vergelyking te doen, 't is om onze tegenstrevers terug te brengen tot de gerechtigheid en tot den eerbied der welvoegelykheden die zy maer te dikwyls schenden. 't is ons eenige doelwit, en wy begeeren dat het uit de oogen niet verloren worde.

der Tartaren, die den oorlog voorstond in balling zenden.

Door den bisschop van Kraminiec van het geweld, dat Polen aengedaen was, onderrigt, vergde hy dat Rusland het land ontruimde, en daer aen zynen eisch geen gevolg gegeven werd, verklaerde hy den oorlog, riep Cym-Gueraï terug en droeg hem het opperbevel op. Maer Rusland bracht hem in Aziën weldra in vergelegenheid; hitste de Kozakken van den Don, de Kalmouken, de Christene vorsten van Georgiën, met de hoop op verlossing, tegen den Sultan op, en de vreeselyke baron Tottleben gaf in die streken nieuwe proeven zynere wreedaerdigheid.

De zoogezegde filosofen, vooral Voltaire en d'Alembert, hadden alle poogingen aengewend om het algemeen gevoelen tegen Polen te stemmen. Zy bespotteden de slagtoffers en moedigden hunne moordenaers aen. Engeland vleide Pruisen; er was dus niet op te rekenen. Frankryk in het genot en in den vreden gedompeld, bekommerde zich weinig voor een afgelegen land, en nogtans had het den Bond van Bar ondersteund, de kans had kunnen keeren; het zag dit slechts tot zyne schande als het te laat was; alleen Karel III, toen koning van Spaniën, wilde iets doen; maer afgezonderd en afgelegen, moest hy zich te vrede houden met Oostenryks verschooning te ontvangen.

Polen.

De volgende uitdaging is door M. Sigismond graef Wielopolski, gezonden geworden aen Z. K. H. prins Napoleon :

Monseigneur,

In uwe redevoering, gehouden in den franschen Senaet den 17 meert, hebt gy u tegenover mynen vader op eene lasterlyke wyze uitgedrukt.

Ik koom, als zoon, aen U. K. H. voor deze onweerdige beleediging de voldoening vragen welke een man van eer nooit weigert.

Evenwel, monseigneur, ingevolge uwe zoo gekende voorgaenden, heb ik weinig hoop van myne vraag goed onthaald te zien.

Er zyn moeden die niet verder dan de vuilnisbeek gaen, en zulke kerel, een onbeschaemde sans-culotte, wanneer er kwestie is van iemand smaet toe te werpen, zoekt lafhertiglyk eene schuilplaets in de onschendbaarheid van een bevooregten toestand wanneer men hem rekening vraegt over zyne handelwyze.

U. K. H. zal zich misschien willen verschuilen achter diegenen die met haer bombasten in het Palais Royal en met de moordenaershoofden in de schuilhoeken van Warschau.

Byaldien, ip myn vaderland, de goede zaak ingehuldigd door onzen koning Alexander II, en waeraen myn vader sedert twee jaren zyne poogingen toewydt, niet eindigt met te zegepralen over de moeilijkheden verwekt door boosaerdige of misleide lieden, zal zulks byzonderlyk toe te wyten zyn aen de zoogezegde vrienden onzer zaak, zoo als gy, monseigneur, en uwe revolutionnaire kompeers.

Ik zal tot den 2 april aenstaende uw antwoord afwachten even als de aenduiding van uwen getuige. Byaldien gy my de gevraagde voldoening niet geeft, zult gy my toelaten monseigneur, van dezen brief openbaer te maken.

Ontvang, monseigneur, de verzekering van al de gevoelens die, van mynen kant, aen Uwe Keizerlyke Hoogheid verschuldigd zyn.

Geteekend : SIGISMOND GRAEF WIELOPOLSKI. Warschau, 24 meert 1863. Paleis Brühl.

Er bestaat tusschen keizer Napoleon en Polen een zekere band welke niet kan miskend worden. In 1831 was prins Louis op het kasteel Arenenberg, toen men hem de kroon van Polen kwam aanbieden. Koningin Hortense verzette er zich tegen, maer prins Louis zocht eene kroon! Zonder de toestemming zynere moeder verdween hy op zekeren morgen, en toen zyne moeder zulks gewaar werd, deed zyn hem opvolgen door doktor Henry Conneau, die zyn onafscheidbaren gezelschap was.

Langs waer was de prins Louis gereisd om zich by de oproerlingen te voegen? De doktor wist het niet, maer sloeg den weg naer Ulm in. De aziatische cholera was in aankomst : Duitschland sidderde voor die vrees-

De Poolse adel was vooral op Oostenryk verbitterd. Zy hadden dit land belet de buit der Turken te worden en nu had het zich met anderen verstaen om hun vaderland te verdeelen.

Zoo was dan eindelyk het feit hopeloos voltrokken, dat het evenwigt door den Westfaelschen vrede daergesteld, verbrak en dat de dry mogendheden overwigt maakte, terwyl Engeland zich naer elders uitbreidde; maer Frankryk op den tweeden rang gesteld wierd — de zekerheid aller staten wierd er door te vraag gesteld en voortaan was de magt de eenige grondveste des regts.

Stanislaus wilde nu uit de rust voordeel trekken en de orde in het leger en in de financiën herstellen. De adel sidderde en wachtte slechts de gunstige gelegenheid af om nieuw de kans te wagen; zooveel te meer daer de graef van Herzberg, minister van Fritzes opvolger, een staetkundig plan opgevat had, dat hunne onafhankelykheid vaststelde. De Polen vermeederden hierom hun leger en ondanks Ruslands eischen beriepen zy eenen bestendigen landdag en bearbeidden eene nieuwe grondwet, volgens de gedachten, die toen in Frankryk boven dreven; voor zooveel dit mogelyk was in een land waer geen derde stand, en de boerlyfeigen is. Zy sloten met Pruisen eenen schuts- en trotsbond(1790).

selyke ziekte en iedere stad maekte een gezondheidskordon. Dr. Conneau was er in gelukt, niettegenstaende die maetregels, in de stad te sluipen; doch hy werd aengehouden en voor den burgemeester gebragt.

De trouwe vriend wist niet wat aenvangen; indien hy weêrhouden werd, kon de prins ontsnappen, en hy verklaerd aen den burgemeester, dat hy een cholera-zieke was! Dat woord deed effekt : ieder nam de vlugt en men dwong den geneesheer van zoo haest mogelyk de stad te verlaten. Jammer! hy had peerd, valies en hoed in den steek gelaten.

Zoo kwam hy te Augsburg aen en wendde zich naer het aertsbisdom; doch wat vrouwen kon die man blootshoofd en verwaaid als hy was inboezemen? Wanhopig trad hy eene herberg in, waer hy hoorde fransch spreken — en daer zat de kroonzoeker verdiept in de lezing van een duitsch blad, boven hetwelk in groote letteren stond te lezen : « de orde heerscht te Warschau. »

Dry dagen nadien kwam prins Louis te Arenenberg terug : hy had nog niet gevonden wat hy hoopte.

De kiezers der vereenigde arrondissementen Tongeren en Maeseyck worden tegen den 21 dezer, om 10 uren, byeengeroepen tot het benoemen van eenen senateur, in vervanging van wylen den heer vraf de Renesse-Breidbach. — Het hoofdbureau is te Tongeren.

Wy vernemen met genoegen dat de katholyken van deze arrondissementen de kandidatur aen den heer baron de Schiervel, oud-gouverneur onzer provincie, hebben opgedragen, en niemand twyfelt of deze achtbare man zal met eenparigheid van stemmen gekozen worden.

M. Carlier-Dautrebande, lid van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, voor het arrondissement Hooi, is te Brussel overleden in den ouderdom van 56 jaren.

Men leest in den *Monde* :

« M. Edgard Quinet antwoordt door een langen brief aen Mgr den bisschop van Orleans. In dien brief zegt hy dat er valsche uitlegging is gegeven aen de woorden, welke hy geschreven heeft : « men moet het katholicismus in het slyk versmachten. »

» Regtveerdiging of berouw, wy willen M. Quinet rekening houden van die intrekking, hoe laet dezelve dan ook gebeure. »

DE SNEPPENJAGT. — De *Moniteur* bevat de volgende ministerieele beslissing :

« De termyn, gedurende welken de snepenjagt in de bosschen is toegelaten, is in al de provinciën verlengd tot den 15 dezer inbegrepen.

Kerkelyk nieuws.

De *Portafoglio Maltese* verklaert volgens eenen brief van den doorluchtigen kardinael

Polen moest nu, terwyl de vyandelyke magten hem niet beletten konden het goed te doen, het werk zynere grondwet verhaesten. Dit was wyzen mannen, die noch met het verledene afbreken, noch den volke ontydige instellingen opdringen wilden, toevertrouwd; immers het volk aenzag den keus des konings als een kostbaer regt; terwyl het hun integendeel noodzakelyk scheen hem af te schaffen; zy moesten er dus de geesten allens aen gewinnen.

De Russische party maekte tegenstand, trachtte de zaken op de lange bank te schuiven, verwekte allertei moeilijkheden, zoo dat de krachten en de tyd verloren gingen en de mogendheden zich op nieuw met Polens zaken begonnen te moeijen? ja zelfs openlyk zegden, dat zy zinnens waren zich door eene nieuwe verdeling des lands voor de oorlogskosten schadeloos te stellen. De vaderlanders, die reeds de steden op hunne zyde hadden, dachten dat het nu tyd was ook den koning te winnen.

Stanislaus mogt zich gelukkig achten eindelyk der russische slaverny te ontsnappen en kreeg moed toen hy dacht, dat hy den wetgever zyns lands ging worden. Hy stelde zelfs eene grondwet op deed al de omwentelings poogingen der Russische party mislukken en kondigde zyn werk af. Hy legde er de eerste den eed aen af en al de edelen

Wiseman, gemagtigd te zyn de bekeering van twee edele dames, de markiezijn van Londonderry en de weduwe van lord Sidney Herbert, te melden. De eerstgemelde is de dochter van den graef von Roden, opperhoofd der protestantsche party in Ierland; de tweede is de moeder van graef Pembroke, die thans minderjarig is en eene groote fortuna zal erven. Lady Herbert heeft met hare gansche familie, in het begin dezer maend, hare afzweering te Roome gedaen.

STADSNIEUWS.

Daer tydgerebrek ons verledene week belet had den omzendbrief van het poolsch komiteit, in onze stadt ingeingerigt, in het vlaemsch te geven, zoo laten wy hier de vertaling van dat stuk volgen dat voorzeker, in de huidige omstandigheden belang moet opwekken in het hart van iedereen waren Belg, die, gelyk de Pool zyne vryheid en zynen godsdienst verknocht blyft. Ziehier de vertaling van den omzendbrief des komiteits :

MYNE HEEREN,

De droefheidskreten door het onderdrukte Polen uitgelaten, hebben mederkaetsing in Europa gevonden, in het medelyden der beschafde wereld wegens dit ongelukkig land opgemerkt.

Onmogelyk was het dat die stem van akeilige droefheid geene wederkaetsingen in Belgie vond. In alle deelen des ryks spreekt en handelt men er over, en vergadert men zich om dit heldhaftig volk ter hulpe te komen.

Door de verschillende afwisselingen van zyne lange en pynelyke marteling, heeft het vaderland van Sobieski; zoo roemryk eertyds, nu zoo eerbarmlyk verscheurd en mishandeld, al de harten tot zich gewonnen die verknocht blyven aen de pligten van mensch, van burger en van Ghristen.

De vaderlandsliefde, de vryheid, de godsdienst zyn op den poolschen bodem innig in verband getreden om er een ongelyken, wanhopenden stryd durven aen te gaen tegen eene hatelyke overmagt, welke zich ten dienste gesteld heeft van de afschuwelykste dwingelandy.

Welnu, die kostelyke goederen, vaderlandsliefde, vryheid en godsdienst, welke in Polen vervolgd en onderdrukt worden, zyn altyd lief aen Belgie en byzonderlyk aen de provincie Limburg en het oude St. Truiden geweest.

Het was voor het behoud dier goederen dat onze vaders in 1830 ten stryd vlogen. Laet ons niet vergeten dat, op het eerst gegeven teeken der Belgische omwenteling, heldhaftige kinderen van Polen hun ter hulpe snelde om hun, ten koste van hun bloed, eene vryheid te verschaffen welke zy zelve niet meer genoten.

Zoo wy op heden de weldaden dier omwenteling verstaen, vergeten wy hen dan

volgden zyn voorbeeld te midden eener onuitsprekelyke vreugde (3 Mei 1791).

Deze grondwet bekrachtigde de oude regten des adels als den krachtigsten steun der vryheid, alsook de keuren den steden verleend. De wetgevende magt moest in de standen, de uitvoerende in den koning en den staetsraad, wetwaerder, en de regterlyke magt in de regtbanken berusten. De landdag was in twee kamers, die der landboden en die der senatoren verdeeld; het *liberum veto*, alsook alle bondgenootschap was afgeschaft; de onschendbaarheid des konings en de erfelykheid des troons waren vastgesteld. Het huis van Saksen zou na Poniatowskis dood den troon erven. Deze wet werd door eenigen te vrygezind en door anderen te dwingelandsch gevonden : den heeren was zy vooral hatelyk, daer zy hun de kans benam om op den troon te komen; de schoolen te samen en namen maetregelen om zich met Rusland te verstaen. En nauwelyks was filosoof Catharina met den Turk verzoend, of zy schreef haren gezante in Warschau : « *Herinner den koning, dat ik Polens ontbindin, voorgesteld heb. Nu noopt men my op nieuw tot eene nieuwe verdeling. Zeg hem dat i, er my zal tegen verzetten zoo lang koning e, natie my niet weêrstreven. Anders hangt h, van my af Polen uit Europas kaart te vagen.* »

(Het vervolg hierna.)

KOMT ZIEN OM U TE OVERTUIGEN.

IN DEN GULDEN SCHOEN.

P. ENTBROEKS,

Mre SCHOEN- EN LEERZENMAKER,
267, Stapelstraet, 267,

heeft de eer het publiek te laten weten dat hy voor het zomerseizoen zynen winkel komt te verryken met een groot en schoon assortiment van

Schoenen van allen slach

EN NAER DEN BESTEN SMAEK

voor mans, vrouwen en kinderen.

Zyn leder, enz. uit de vermaerdste huizen des lands ontvangende en hetzelfde op eene onverbeterlyke wyze verwerkende, is hy niettemin in staet te verkoopen aen pryzen tegen de welke hoegaemd geen konkurrent op kan.

Men gelieve het voort te zeggen.

TE BEKOMEN BY

LOUIS EGGEN,

in 't Wit peerd, op de Houtmerkt,
te Sint-Truiden:

HESPEN EN SPEK

aen 1 fr. 16 c. den kilo.

GESMOLTEN VET

aen 1 fr. 40 c. den kilo.

Vermindering van prys voor die er eene zekere hoeveelheid van zullen nemen.

BY

PORTMANS-CRULS,

Kiekenmerkt, 56, te St-Truiden:

EENIGSTF DEPOT

VAN ECHE

PETROL-OLIE

(Minerael-Olie)

VOOR

DE STAD EN DE PROVINCIE,

KOMENDE DIREKT UIT NEW-YORK.

Deze MINERAEL-OLIE verdient voornamelyk den voorkeur door hare voordeelige hoedanigheden: zeer profytig brandende, verspreidt zy een buitengewoon sterk licht zonder het minste gevaer noch onaangenaemen reuk.

Eerste kwaliteit: 60 c. den liter.

GROOT ASSORTIMENT VAN

LAMPEN

van 2 tot 7 fr.

QUINQUETS VOOR SALONS

van 9 tot 15 fr.

De Olie en de Lampen of Quinquets zyn gewaarborgd en worden aen de billykste pryzen verkocht.

Men kan insgelyks by denzelven bekomen: Glazen voor amerikaensche lampen aen 25 c.; Glazen voor gewoone lampen aen 18 c.; verder alle andere artikels in glas, kristal en porselein.

Hy gelast zich ook met het hermaaken alle andere lampen tot het verbruik der minerael-olie.

Onder 'de pers by A. SCHOOFS om eerstdaegs te verschynen:

DE SLAGTOFFERS DER BLOEDWET.

DE BRAVE JOSEF, EEN LOTELING VAN 1848,

door J.-B. d. G.

Een fraei boekd. groot in-16 met zorg gedrukt op schoon papier.

BOEKHANDELARY A. SCHOOFS, OP DE VISCHMERKT.

MOEDERLIEFDE. — Tafereelen uit onzen tyd, door Hendrik Conscience. Met acht platen, door Edward Dujardin. 2 boekd. 4 00

HET GOUDLAND. — Lotgevallen van dry Vlamingen die naer Californië vaerden om goud te zoeken, door Hendrik Conscience. Met 8 platen, door E. Dujardin. 2 boekd. 4 00

STAES DE NACHTWAKER of zulke Meesters zulke Gasten. Gentsch zedeverhael, door Karel Lybaert, schryver van Ursula. 0 85

KEUR VAN PROZASTUKKEN uit de beste nederduitsche scryvers. 2 00

DE ROMEINSCHRE REPUBLIEK in verband met Lionello en gevolg makende aen den Jood van Verona, door A. Bresciani. 2 00

NAPOLEON I EN DE KERK, naer de geschiedschryvers Cantu, Rohrbacher en Artaud, Thiers, Mignet, Alzog, Chateaubriand, enz., door P. Dubois, pr. 0 80

JESUS LEVEN den kinderen ten voorbeeld gegeven, door den eerw. heer Pastoor van Horpmael. 0 40

HULDEKRANS AEN DEN H. JOSEF, of de Maend Meert, in vlaemschen rym, door den zelve. 0 40

HANDBOEK DER H. KINDESHED, door denzelven. 0 42

DE TWEE LEGER. 0 42

† OVER DE H. COMMUNIE, door Mgr. De Ségur. Vertaling van M. Davidts. 0 10

LEVEN VAN DEN H. ANTONIUS VAN PADUA, van de orde der Minderbroeders, door den E. P. Servatius Dirks. 1-50

DE GODSVRUCHT TOT DEN H. KRUISWEG, behelzende twaelf nieuwe oefeningen om den H. Kruisweg met vrucht te doen, door den E. P. Archangelus Vendrickx. 1-40

DE ZENDING van Jesus-Christus en der Geloovigen, door den eerw. P. J.-B. Boone van de S. J., gevolgd van: Middelen om wel te leven en wel te sterven, door J. Hillegeer S. J. 0 15

CHRISTELYKE ONBERWYZINGEN en uitleggingen op elke vraag van den Mechelschen Catechismus, door den zeer eerw. heer J.-B. Mertens, pastoor te Humbeke. 2 boekd. 6 00

HEMELSCHE MYN of Schat der Aflaten vergund door den H. Stoel waerin men oogeblykelyk al de aflaten aentrest, die gedurende het jaer dag voor dag kunnen verdiend worden. Verzameling aen de vurige communicanten opgedragen. Eerste vlaemsche uitgaef. Met zorg overzien door den eerw. heer J. Tollenaere, kanonik, boekkeurder by het bisdom van Gent. 1 25

HET KERKELYK JAER of uitlegging der voornaemste feesten, plegtigheden en godsdienstige gebruiken der katholyke Kerk, door A.-M.-J. Van Meel, pr. 1-80

KATECHISMUS VAN VOLHERDING of geschiedkundige, onderwyzende, zedelyke, verdedigende, kerkdienstkundige, wysgerige en maetschappelyke uitlegging van den godsdienst, door Mgr. J. Gaume. 8 boekdeelen. Het boekd. 2 50

HISTOIRE DE ST-ANTOINE DE PADOUE de l'ordre des Frères-Mineurs, par le R. P. Servais Dirks. 4-50

CONFÉRENCES du R. P. Lacordaire, précédées d'une notice biographique, par M. P. Lorain, et ornées du portrait de l'auteur. 12-00

PERFECTION CHRÉTIENNE, par Rodriguez. 2 volumes. 7-00

GLOIRE DE MARIE, par Saint-Alphonse de Liguori. Traduit par L.-J. Dujardin.

POUVOIR DE S. JOSEPH, par le R. P. A.-M. Hugnet. 1-50

GLOIRE ET VERTUS DE S. JOSEPH ou Méditations pour le mois de Mars et tous les mercredis de l'année, par l'abbé Hugnet. 1-25

ROMANS GRECS. Contes et Nouvelles, par Alexandre Rancavis. Traduit du grec, par J.-S. De Fourgar. 2 vol. 5 00

Ouvrages du R. P. BRESCIANI, de la Compagnie de Jésus.

LE JUIF DE VERONE. 4e édition. deux volumes. 4-00

LA RÉPUBLIQUE ROMAINE. 2-00

LIONELLI. 2-00

LORENZO suivi de DON GIAOVANI. 2-00

MAISON DE GLACE. 2-00

LE ZOUAVE PONTIFICAL.

UIT DE PERSEN GEKOMEN VAN J. H. VANDER SCHELDEN, BOEKD.-UITG., TE GENT,

VERKRYGBAER TEN BUREELE DEZES BLADS:

Groote Volkstheologie

DOOR J. HILLEGEER,

PRIESTER DER SOCIETEIT JESU.

Groot boekdeel in-8° van 860 bladzyden, versierd met 32 duitsche printen.

Prys: 5 franken.

Verzekerings- Maetschappy

LLOYD BELGE

TE ANTWERPEN.

Maetschappelyk kapitaal 4 MILLIOEN franken.

De Maetschappy verzekert tegen brand, door vuer of onweder ontstaende, alle roerende of onroerende eigendommen, mits eene vooruitbetaelde, vaste en onveranderlyke premie.

Deze premien zyn zoo laeg mogelyk gesteld als de ondervinding zulks toelaet, om den verzekerde eene solide waerborg aen te bieden.

De regeling der brandschade wordt op het spoedigste bewerkstelligt.

Hoofdagent der Maetschappy te St-Truiden: ALFONS ROSELLE, klerk by den heer notaris Delgeur.

A messieurs les Curés.

CONCURRENCE IMPOSSIBLE.

MANUFACTURE

D'ORNEMENTS D'ÉGLISE

EN TOUT GENRE

de J.-A.-H. LEYNEN, Libraire,

A KLEINE-BROGEL, Limbourg belge.

Les grands avantages dont je jouis sur la plupart des autres fabricants; étant établi a la campagne où je fais confectionner tout à prix réduit; et tirant directement, à des conditions favorables, toutes mes étoffes de Lyon, Parys etc, me fournissent les moyens de vendre à des prix inférieurs à tous ceux qui ont été établis jusqu'à présent.

EXEMPLE:

Une chasuble (toutes les couleurs en usage,) avec les accessoires, fond Damassé soie et coton, belle croix brochée or nuée, galon système et à crête, glacé belle qualité, forme et confection excellentes coûte 45 à 50 fr. Franco en Hollande 50 à 55 fr.

Les mêmes, avec croix brochée argent ou soie, même galon argent ou soie, même prix. Chasubles de moindre qualité depuis 30 fr. Chasuble en moire, or ou argent invariables, unies ou avec croix différente, galon or ou argent, ou en autres étoffes or et argent faux, mi-fin de 60 à 250 fr.

Chasubles brodées depuis 200 à 1,200 fr, et plus.

Drapeaux, bannières, chappes, dalmatique, étoles, humeraux, robes et manteaux de vierge, intérieur de tabernacle, baldaquins, stations, médaillons peints et brodés, le tout à des prix proportionnés. Restauration. Je confectionne une chasuble, vieille pour 5 francs.

Habitué de traiter complètement en confiance avec mes respectables cliens, je leurs laisse la liberté de tenir à ma disposition moyennant avis, les livraisons qui ne seront pas conformes à leurs commandes, et qui ne surpasseront leur attente. Facilité de paiement.

J.-A.-H. LEYNEN.

TER DRUKKERY VAN DIT BLAD

GELAST MEN ZICH MET

alle drukwerken,

ZOO ALS

Boekwerken, Registers, Circularen, Facturen, Affichen, Trouw- Doods- en andere Brieven, Doodsbeeldekens, enz. enz.

Alles met de grootste zorg en aen zeer gematigde pryzen.

Vertrekuren ^{en} Yzerenweg.

Van ST-TRUIDEN naer BRUSSEL, LUIK, ANTWERPEN en GENT:

8 ure 15 minuten 's morgens.
1 uer 19 » na midd. (Exp.)
6 ure 51 » 's avonds.

Van ST-TRUIDEN naer HASSELT, MAESTRICHT en AKEN:

9 ure 36 minuten 's morgens.
3 ure 57 » na midd. (Vit.)
7 ure 55 » 's avonds.

Postwagendienst.

Van Sint-Truiden naer Tongeren: 's morgens om 10 ure en na middag om 4 ure.

Van Sint-Truiden naer Thienen: 's woensdags en 's zaterdags om 2 ure na middag.

St-Truiden.—Boekd. A. Schoofs, Vischmerkt.